

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

POMORSKA
IZBA
ROLNICZA

Wyniki

Porejestrowych Doświadczeń Odmianowych
w województwie pomorskim

2022

Bobik

Szanowni Państwo,

Pomorskie rolnictwo staje się coraz bardziej nowoczesne i konkurencyjne. Dowodem na to są zarówno pomorskie gospodarstwa rolne wyposażone w specjalistyczne maszyny rolnicze, obiekty inwentarskie spełniające standardy dobrostanu zwierząt, jak również przemyślany dobór odmian roślin uprawnych.

Samorząd Województwa Pomorskiego od ponad 18 lat wspiera i finansuje system badań Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego, którego celem jest stworzenie listy zalecanych do uprawy odmian roślin uprawnych na obszarze województwa. Właściwy dobór odmian jest, bowiem jednym z najważniejszych czynników decydujących o produktywności roślin uprawnych, zwłaszcza w dobie postępujących zmian klimatycznych. Zaś uzyskanie obiektywnej informacji o wzroście i plonowaniu odmian roślin uprawnych oraz ich reakcji na warunki siedliskowe i zastosowane elementy agrotechniki, przyczynia się do poprawy efektywności uprawy oraz wzrostu dochodów.

Oddając w Państwa ręce publikację z najnowszymi wynikami badań polowych Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego mam nadzieję, że będą one pomocne w dokonaniu trafnego wyboru najwartościowszych odmian i przyczynią się do uzyskania optymalnych wyników produkcyjnych i ekonomicznych w gospodarstwach rolnych województwa pomorskiego.

Mieczysław Struk
*Marszałek Województwa
Pomorskiego*

Rozdział 13 Bobik *Tomasz Bielecki*

Uwagi ogólne

Gatunki bobowatych grubonasiennych uprawiane w Polsce różnią się wymaganiami przyrodniczymi i siedliskowymi oraz możliwościami wykorzystania. Ogólnoużytkowe odmiany grochu siewnego o jasnych nasionach nadają się na cele kulinarne i paszowe. Umiejętnie zbilansowane nasiona odmian pastewnych bobiku, grochu siewnego i łubinów można użyć jako komponenta do produkcji pasz. Odmiany gorzkie łubinu wąskolistnego przydają się do zasiewów międzyplonowych na przyoranie, szczególnie na terenach przyleśnych. Zasadnicze znaczenie ma wszechstronne testowanie jak największej liczby odmian celem bieżącej weryfikacji ich przydatności do uprawy w różnych rejonach kraju. Aktualnie we wszystkich województwach tworzone są listy odmian zalecanych do uprawy na obszarze województw (LOZ). Pozwala to użytkownikom dokonać wyboru najlepszej odmiany w konkretnych warunkach, typowych dla danego regionu lub województwa.

Bardzo ważnym zagadnieniem jest testowanie możliwości uprawy odmian soi – zwłaszcza tych dostępnych w nasiennictwie i oferowanych polskim rolnikom. Gatunek ten do tej pory w naszym kraju nie był wykorzystywany w szerszym zakresie w produkcji rolniczej, a teraz zyskuje na znaczeniu. Nasiona soi mogą być wykorzystane w wielu działach produkcji, między innymi farmaceutycznym, kosmetycznym i spożywczym. Jednak głównym sposobem wykorzystania nasion tego gatunku w naszym kraju jest uszlachetnienie całych nasion lub pozyskanie najpierw oleju i dodatkowo pozyskanie śruty poekstrakcyjnej i makuchu, jako cennego komponentu mieszanek paszowych w żywieniu zwierząt. W efekcie prowadzonych od kilku lat badań w ramach tzw. *Inicjatywy białkowej COBORU*, upowszechniono rekomendację najlepszych odmian w poszczególnych województwach.

Doświadczenia z roślinami bobowatymi prowadzone były w trzech powtórzeniach. Prowadzi się je na jednym poziomie agrotechnicznym. W poniższych tabelach przedstawiono wyniki doświadczeń PDO z gatunkami roślin bobowatych przeprowadzonych w województwie pomorskim. Najważniejszym gatunkiem jest groch siewny i wyniki dla tego gatunku przedstawiono na tle wyników z trzech lat. Doświadczenia z grochem i bobikiem prowadzone były w ZDOO Radostowo i SDOO Karzniczka. Natomiast doświadczenia z łubinem wąskolistnym i żółtym prowadzone były w SDOO Karzniczka i ZDOO Wyczechy. Oprócz doświadczeń z wyżej wymienionymi gatunkami roślin bobowatych w województwie pomorskim wykonano doświadczenia z soją w SDOO Karzniczka, ZDOO Radostowo i Wyczechy.

Wyniki doświadczeń

W doświadczeniu z bobikiem najwyższy plon w obu lokalizacjach osiągnęły: Apollo, Fanfare, Trumpet i Capri. Najstabilniej plonowała odmiana samokończąca Granit.

Tabela 1 Bobik. Odmiany badane. Rok zbioru: 2022

Lp.	Odmiana	Barwa nasion po zbiorze	Rok wpisania do Krajowego Rejestru Odmian	Adres jednostki zachowującej odmianę, a w przypadku odmiany zagranicznej - pełnomocnika w Polsce
niesamokończące niskotaninowe				
1	Albus	białoszara	2002	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
2	Bobas*	beżowa	2002	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, 64-000 Kościan
3	Amigo	szarobeżowa	2016	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
4	Fernando	szarobeżowa	2016	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
5	Fanfare*	beżowa	2017	Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec
niesamokończące wysokotaninowe				
6	Apollo	beżowa	2018	Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec
7	Capri	beżowa	2018	Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec
8	Domino(niskot.)	szarobeżowa	2020	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
9	Trumpet	beżowa	CCA	Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec
samokończące wysokotaninowe				
10	Granit	beżowa	2006	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce

Opracowano na podstawie „Listy odmian roślin rolniczych wpisanych do Krajowego rejestru w Polsce” COBORU Słupia Wielka 2022.

* - odmiana wysokotaninowa.

Tabela 2 Bobik. Plon nasion odmian (% wzorca). Lata zbioru: 2022, 2021

Lp.	Odmiana	Radostowo		Karzniczka		Średnia krajowa	
		2022	2021	2022	2021	2022	2021
Wzorzec (dt/ha)		76,2	33,9	58,0	29,3	45,0	41,2
1	Albus	99	98	95	103	99	96
2	Bobas*	94	95	98	80	96	96
3	Amigo	92	94	89	94	95	93
4	Fernando	91	100	94	96	97	95
5	Fanfare*	105	102	100	97	105	104
6	Apollo*	109	105	109	103	104	103
7	Capri*	107	98	111	111	105	107
8	Domino	95	114	93	107	97	98
9	Trumpet	121	102	115	114	113	112
10	Granit* (odm.samokończąca)	88	92	96	95	90	97
Liczba doświadczeń		1	1	1	1	24	28

Wzorzec: ZDOO Radostowo i SDOO Karzniczka średnia z badanych odmian; dla kraju: średnia z zarejestrowanych i badanych odmian w danym roku.

* - odmiana wysokotaninowa